

Π.Ν. Βασιλείου, Δικηγόρος, 16/6/2025

Σε ενδιάμεση αίτηση που καταχωρίστηκε περί τις αρχές του 2025, στο πλαίσιο αγωγής που είχε καταχωριστεί πολύ πριν το 2023, έτος που δημοσιεύθηκαν οι ΚΠΔ, προώθησα ως λόγο ένστασης, μεταξύ άλλων θέσεων, ότι η εν λόγω ενδιάμεση αίτηση διέπεται από τους ΚΠΔ και όχι το προ ισχύον θεσμικό πλαίσιο - διότι θέλησα να εξεταστεί και να αποσαφηνιστεί το θέμα αυτό από το Δικαστήριο, και όχι ότι υπήρχαν πιθανότητες το εν λόγω σφάλμα, ακόμα και να γινόταν αποδεκτή η ύπαρξή του, να οδηγήσει στην απόρριψη της ενδιάμεσης αίτησης.¹

Το Σεβαστό Δικαστήριο έκρινε, ως η σχετική εισήγησή μου ενώπιον του, ότι η ενδιάμεση αίτηση έπρεπε να απορριφθεί στην ουσία της, αλλά εξέφρασε την άποψη ότι η θέση «*ότι η εν λόγω ενδιάμεση αίτηση διέπεται από τους ΚΠΔ και όχι το προ ισχύον θεσμικό πλαίσιο*» είναι λανθασμένη. Για το τελευταίο συμπέρασμά του, σχολίασε ότι η πρόνοια πως οι ΚΠΔ τίθενται σε ισχύ από την 01/09/2023 σε διαδικασίες που καταχωρούνται από την 01/09/2023 οδηγεί ξεκάθαρα στο ότι η λέξη «διαδικασίες» αφορά την έναρξη δικαστικών διαδικασιών και όχι την καταχώριση ενδιάμεσων αιτήσεων σε εκκρεμούσες διαδικασίες - γι' αυτό και ο Καν. 60.2 των ΚΠΔ εισάγει ειδική πρόνοια σε σχέση με εκκρεμούσες διαδικασίες.

Με κάθε σεβασμό, θα προσπαθήσω να ξεδιπλώσω τις πιο κάτω σκέψεις, έχοντας κατά νου ότι το εξεταζόμενο άπτεται της δικονομικής τάξης.

Εγείρεται τεκμήριο ότι η δικονομία έχει αναδρομική ισχύ, εφαρμόζεται δηλ. και σε υποθέσεις που κατά τον χρόνο της έναρξής της εκκρεμούσαν ενώπιον του Δικαστηρίου, εκτός αν υπάρχει ξεκάθαρη πρόνοια για το αντίθετο.²

Σύμφωνα με τον Καν. 60.1 (1) και (2) των ΚΠΔ όμως, οι ΚΠΔ τίθενται σε ισχύ σε σχέση με το Εφετείο από τις 3/7/2023, ενώ για τις υπόλοιπες δικαιοδοσίες, δηλ. μεταξύ άλλων την πολιτική δικαιοδοσία του Επαρχιακού Δικαστηρίου, «από την 1η Σεπτεμβρίου 2023 σε διαδικασίες που καταχωρίζονται από 1η Σεπτεμβρίου 2023».

¹ Βασιλειάδης v. Νικολάου (1995) 1 AAD 328, Demetriou and Others v. Prodromou (1983) 1 C.L.R. 301

² Panayiotis Georgiou (Catering) Ltd v. Κυπριακής Δημοκρατίας μέσω Υπουργικού Συμβουλίου και Άλλων (1996) 3 AAD 323 και Halsbury's Laws of England, Τόμος 96, 2018, Μέρος 5 παρ. 805

Επομένως, αν και γενικώς η έναρξη της ισχύος της δικονομίας έχει αναδρομική εφαρμογή, δηλ. εφαρμόζεται και σε υποθέσεις που εκκρεμούσαν ενώπιον του Δικαστηρίου κατά τον χρόνο έναρξής της, οι ΚΠΔ περιέχουν πρόνοια που ρυθμίζει ρητά την εφαρμογή τους, και ειδικότερα -για ό,τι τώρα ενδιαφέρει- οι ΚΠΔ εφαρμόζονται για την πολιτική δικαιοδοσία του Επαρχιακού Δικαστηρίου από 1/9/2023 για «διαδικασίες που καταχωρίζονται από» 1/9/2023 (Καν. 60.1 (2)).

Το ερώτημα που γεννάται είναι κατά πόσο η λέξη «διαδικασίες» στη φράση «σε διαδικασίες που καταχωρίζονται από 1η Σεπτεμβρίου 2023» σημαίνει μόνο πρωτογενείς / εναρκτήριες διαδικασίες, όπως αγωγές, ή διαδικασίες γενικότερα χωρίς περιορισμό (πρωτογενείς και ενδιάμεσες). Αν ισχύσει η πρώτη περίπτωση, τότε οι ΚΠΔ δεν θα μπορούσαν να έχουν εφαρμογή στην ενδιάμεση αίτηση αφού η Αγωγή καταχωρίστηκε πριν τις 1/9/2023. Αν ισχύσει η δεύτερη περίπτωση, τότε οι ΚΠΔ θα έχουν εφαρμογή στην ενδιάμεση αίτηση αφού η τελευταία καταχωρίστηκε μετά τις 1/9/2023.

Από την έρευνά μου δεν είχα εντοπίσει απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου ή του Εφετείου που να απαντά αυθεντικά το ως άνω ερώτημα, ούτε οι ΚΔΠ (ή ο περί Ερμηνείας Νόμος Κεφ.1) περιέχουν ερμηνευτική διάταξη για τη λέξη «διαδικασίες» οπότε και δεν θα χωρούσε κατά κανόνα άσκηση ερμηνείας,³ με αποτέλεσμα να 'ναι αναγκαίο να καταφύγουμε σε πρωτόλεια ερμηνεία της επίμαχης φράσης.

Το Δικαστήριο είναι το μόνο αρμόδιο σώμα ερμηνείας ενός νόμου.⁴ Ο βασικός και ο πρωταρχικός κανόνας ερμηνείας σύγκειται στην απόδοση της φυσικής και της συνηθισμένης έννοιας των λέξεων που βρίσκονται στον νόμο όταν αυτές είναι σαφείς.⁵ Το Δικαστήριο, για να διακριβώσει τη φυσική έννοια των λέξεων, είναι δυνατόν να αντλήσει καθοδήγηση, μεταξύ άλλων, από (ερμηνευτικά) λεξικά ιδίως όταν αυτά είναι εγνωσμένου κύρους,⁶ και υπάρχουν επί τούτου παραδείγματα στην ημεδαπή νομολογία.⁷ Άμα οι λέξεις στον νόμο είναι σαφείς, τότε «η πρόθεση του Νομοθέτη [...] εξάγεται από αυτές και δεν συντρέχει κανένας λόγος αναφοράς σε οποιοδήποτε

³ Κ.Ο.Τ. v. Παπαδόπουλου (1990) 2 Α.Α.Δ. 86

⁴ Γενικός Εισαγγελέας v. Ζαβαλλή (1999) 2 Α.Α.Δ. 531

⁵ FAROOQ κ.α. v. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΠΟΙΝΙΚΗ ΕΦΕΣΗ ΑΡ. 165/2018, 166/2018, 169/2018, 170/2018, 7/9/2020, Κωνσταντίνος Κυριακίδης (2012) 1 Α.Α.Δ. 1164, Κωνσταντίνου v. Αντωνιάδη (1998) 1Α.Α.Δ. 120, Διοικητικό Συμβούλιο Ταμείου Συντάξεως Δικηγόρων v. Αντωνιάδη (2000) 1 Α. Α. Δ. 1915, Income Tax Commissioners v.Pemsel [1891] A.C. 531, 543, Copper v. Baldwin [1965] 2 Q.B. 53, 61, Siman (No. 2) v.Municipality of Famagusta (1972) 3 C.L.R. 329, Cyprus Cement Co. Ltd v.Republic (1974) 3 C.L.R. 514

⁶ (Halsbury's Laws of England, Statutory Interpretation, παρ. 696, με τίτλο «Reference to dictionaries etc.»).

⁷ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΠΟΤΑΜΟΥ v. SKYRIANIDES HOTELS LIMITED, Αρ. Αίτησης: 164/17, 16/7/2024, KASHIF MAHMOOD v. SKYRIANIDES HOTELS LIMITED, Αρ. Αίτησης: 165/17, 16/7/2024, Σάββα v. Α. LAONA WATER LIMITED κ.α., Αρ. Αίτησης: 12/20, 14/4/2021, Κυριακίδου v. MORPACK (CYPRUS) LIMITED, Αρ. Αίτησης: 12/17, 29/3/2019 και ΠΕΤΡΟΥ v. STYLIANOS HOUVARTAS PHARMACY LTD κ.α., Αρ. Αίτησης: 319/17, 17/1/2019.

άλλο ερμηνευτικό κανόνα για εξακρίβωση των προθέσεων του νομοθέτη»⁸. dicta που κατά τους θεωρητικούς συμπυκνώνεται στις ρήσεις «absolutia sententia expositors non indiget» και «expressum facit cessare tacitum».

Ανοίγω μία παρένθεση, σημειώνοντας πως είχε υποστηριχθεί σθεναρά πως η γραμματική ερμηνεία ανήκει στο παρελθόν, θέση που φαίνεται να ξεκίνησε από την *Ξενοδοχειακές Επιχειρήσεις Πλάζα Λτδ και Άλλοι ν. Συμβουλίου Βελιώσεως Γερμασόγειας* (1998) 3 Α.Α.Δ. 348, με αναφορά (και) στα λόγια του Δικαστή Griffiths, ότι (σε ελεύθερη απόδοση) «οι μέρες έχουν προ πολλού παρέλθει που τα Δικαστήρια ακολουθούσαν την ερμηνεία που απαιτούσε από αυτά να υιοθετήσουν την κατά κυριολεξία σημασία των λέξεων. Τα Δικαστήρια τώρα υιοθετούν μία προσέγγιση αποβλέπουσα να δώσει αποτέλεσμα στον πραγματικό σκοπό της νομοθεσίας». Το Εφετείο στην απόφασή του στην *ΧΡΥΣΤΑΛΛΑΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ κ.α. ν. ΕΛΕΝΗΣ ΠΙΕΡΕΤΤΗ*, Πολιτική Έφεση αρ. 146/21, 16/4/2024 βάσισε τη θέση του ότι «*Διαφων[εί] με την κατάληξη αυτή του Πρωτόδικου Δικαστηρίου που υιοθέτησε μια αυστηρή γραμματική ερμηνεία του Νόμου*» στη *Ξενοδοχειακές Επιχειρήσεις Πλάζα Λτδ* (άνω). Τούτα έδωσαν έρεισμα στους Αιτητές στην *Αίτηση* Αρ. 1/2024, 23/5/2024 να ισχυριστούν ενώπιον του Ανώτατου Συνταγματικού Δικαστηρίου κατ' ουσίαν ότι η αυστηρή γραμματική ερμηνεία των λέξεων στη νομοθεσία ανήκει στο παρελθόν. Το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο διαφώνησε και φαίνεται να επίλυσε την διχογνωμία που άρχισε να καλλιεργείται στη νομολογία, αναγνωρίζοντας ότι οι αποφάσεις που επικαλέστηκαν οι Αιτητές αφορούσαν τα γεγονότα που τις περιστοίχιζαν και ότι αυτές στην ορθή τους διάσταση ποτέ δεν εισηγήθηκαν την κατάργηση της γραμματικής ερμηνείας ως ερμηνευτικού εργαλείου. Αντιθέτως, ειδικά σε σχέση με την εμβέλεια της γραμματικής ερμηνείας, διαβάζουμε στην απόφαση του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου:

«Υφίσταται διαχρονικώς αδιάθλαστη κατ' ουσίαν η νομολογιακή θέση ότι η γραμματική ερμηνεία συνιστά τον ιεραρχικώς πρώτο, αλλά και θεμελιακό, κανόνα ερμηνείας νομοθετημάτων. Το απαύγασμα της νομολογίας αυτής δεικνύει πως ο κανόνας τούτος υπαγορεύει την απόδοση της απλής γραμματικής και κατά κυριολεξία ετυμολογικής σημασίας στις λέξεις που χρησιμοποιούνται σε ένα νομοθετικό κείμενο κατά τη φυσική και συνήθη έννοια τους. Μόνο όταν οι αφορώσες λέξεις ή όροι είναι ασαφείς το δικαστήριο προστρέχει σε άλλες ερμηνευτικές μεθόδους. Το νομοθετικό κείμενο συγκροτεί κατά λογική επακολουθία το σημείο εκκίνησης του ερμηνευτικού εγχειρήματος και το επίκεντρο της προσοχής του ερμηνευτή. Βεβαίως, η γραμματική ερμηνεία δεν παραμένει αποτμημένη από την ευρύτερη εικόνα του εκάστοτε νομοθετικού σκοπού. Τούτο, διότι, εκ των πραγμάτων, η γραμματική ερμηνεία σπανίως, αν ποτέ, επιχειρείται στο κενό. Αυτό εντούτοις, ως παράπλευρη παρατήρηση, ποσώς διαγράφει την πρωταρχική βαρύτητα του κανόνα της γραμματικής ερμηνείας. Ούτε την αμβλύνει. Μα μήτε και εξυπνοοεί αυτομάτως την ασύμμετρη και τελικώς εσφαλμένη και άκαιρη σύμμιξη της με άλλες μεθόδους ερμηνείας»

⁸Δημοκρατία ν. Καυκαρή κ.ά. (1988) 2 C.L.R. 124 και Silvano κ.ά. ν. Αστυνομίας (1996) 2 Α.Α.Δ. 25

Και πιο κάτω:

«Εξετάζοντας όσα προέβαλαν οι Αιτητές επί της ουσίας, δεν διακρίνουμε νομολογιακή ασυνέπεια στα όσα περιστοιχίζουν, κατ' αρχήν, τη γραμματική νομοθετική ερμηνεία. Η μεθοδολογική τούτη προσέγγιση, υπό την έννοια της συλλογιστικής σειράς και δομής στην ερμηνευτική διεργασία, υπηρετεί, αφενός την ασφάλεια δικαίου, και αφετέρου, την αρχή της διάκρισης των εξουσιών και την αποφυγή τής κατά κανόνα ασύμβατης προς τη συνταγματική τάξη δικαστικής νομοθέτησης.».

Κλείνοντας την παρένθεση, λοιπόν, όχι μόνο η γραμματική ερμηνεία δεν ανήκει στο παρελθόν, αλλά μένει ως σήμερα η βασική ερμηνευτική μέθοδος, και εφαρμόζεται εφόσον το κείμενο του νόμου είναι σαφές.

Αξιωματική είναι η θέση περιπλέον, στο πλαίσιο της ερμηνείας ενός νόμου, ότι «η υποκειμενική άποψη του Δικαστηρίου επί του ορθολογισμού ή μη του δεδηλωμένου σκοπού, δεν δικαιολογεί ερμηνευτική εκτροπή [...] δεν δικαιολογεί ερμηνεία άλλη απ' εκείνη που είναι κρυστάλλινα καθαρή στο μάτι. [...] Εναπόκειται στον Νομοθέτη - εν τη σοφία του - να νομοθετεί κατά τρόπο που διευκολύνει, παρά να δυσχεραίνει διαδικασίες και καταστάσεις».⁹

Επίσης, «τεκμαίρεται ότι λέξεις δεν χρησιμοποιούνται στους νόμους χωρίς κάποιο νόημα και δεν είναι ταυτολογικές ή περιττές. Πρέπει, εάν είναι δυνατό, να αποδίδεται σημασία σε όλες τις λέξεις που χρησιμοποιούνται γιατί θεωρείται ότι ο νομοθέτης δεν σπαταλά τις λέξεις του, ούτε αναφέρει κάτι μάταια».¹⁰ Γι' αυτό άλλωστε και

στην *ANASTASSIS CHARALAMBOUS AND OTHERS v. ALKIS J DEMETRIOU AND OTHERS* (1961) 1 CLR 30 ο τότε Πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου Ο' BRIAIN εξέφρασε την άποψη πως αποτελεί (σε ελεύθερη απόδοση) «έναν καλά καθιερωμένο κανόνα ότι πλήρες νόημα (full effect) πρέπει να δίδεται σε κάθε λέξη που απαντάται στον νόμο».¹¹

Κατ' αναλογία στην *Montclair v. Ramsdell*, 107 U.S. 147 (1883) το Ανώτατο Δικαστήριο των Ηνωμένων Πολιτειών επικύρωσε την απόφαση του Επαρχιακού Δικαστηρίου του Τζέρσεϋ αναγνωρίζοντας μεταξύ άλλων στη σελ. 152 της απόφασης του πως (σε ελεύθερη απόδοση): «Είναι το καθήκον του Δικαστηρίου να δώσει πρακτική εφαρμογή, [...] σε κάθε ρήτρα και κάθε λέξη ενός νόμου, αποφεύγοντας, αν είναι δυνατόν, οποιαδήποτε ερμηνεία που αφήνει να νοηθεί ότι ο νομοθέτης είχε άγνοια του νοήματος των λέξεων που χρησιμοποίησε στον νόμο».

Ορμώμενος από την τελευταία αναφορά, «*it is a cardinal principle of interpretation that the legislator is presumed*

⁹ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΛΤΔ v. ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΝΤΕΛΑ, Πολιτική Έφεση Αρ. 159/2021, 1/12/2023

¹⁰ ΦΥΣΕΝΤΖΙΔΗ v. K&C SNOOKER & POOL ENTERTAINMENT, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΦΕΣΗ ΑΡ. 30/2019, 1/6/2020.

¹¹ βλ. επίσης το Maxwell on Interpretation of Statutes, 12η έκδοση, σελ. 28.

to know the Law».¹² Μία συγγενής αρχή ερμηνείας με την πιο πάνω, ορίζει πως κατά κανόνα καμία μεταβολή στη διατύπωση ενός νόμου δεν γίνεται μάταια.¹³

Το Δικαστήριο προσέτι «ερμηνεύει και δεν αναπλάθει ή συμπληρώνει βέβαια το Νόμο».¹⁴ Κατ' αναλογία στις *Δημοκρατία v. Θαλασσινού* (1991) 3 AAD 203 και *Βύρωνας Κώστας v. Κυπριακής Δημοκρατίας* (1999) 3 AAD 77, ο Νικολαΐδης Δ ανέφερε «Το Δικαστήριο έχει εξουσία να ερμηνεύει τα νομοθετήματα και όχι να τα συμπληρώνει» και ο Νικολάου Δ αναγνώρισε την προσήλωση του Δικαστηρίου «στην ερμηνεία των συνταγματικών και νομοθετικών κειμένων [...] όχι της συμπλήρωσης των». Στη *Νικολάου v. Βασιλείου* (1999) 1 A.A.Δ. 1566 λέχθηκε μεταξύ άλλων πως: «Εφόσο το νόημα ενός νόμου είναι απλό το δικαστήριο δεν έχει αρμοδιότητα να διερευνήσει την σοφία του. Δεν είναι καθήκο του δικαστηρίου να καταστήσει τον Νόμο λογικό αλλά να τον ερμηνεύσει όπως έχει σύμφωνα με το ορθό νόημα του λεκτικού του [...] Δεν είναι επιτρεπτή η προσθήκη λέξεων στο κείμενο του Νόμου και η παρεμβολή επεκτάσεων οι οποίες δεν βρίσκονται στο Νόμο [...]». Ομοίως, στην *Κωνσταντής Καντούνας v. Ioannis N. Patsalides General Enterprises Ltd κ.ά.* (2004) 1 AAD 1876 αναγνωρίστηκε ότι «Υιοθέτηση των εισηγήσεων του εφεσείοντος θα ισοδυναμούσε με προσθήκη του όρου 'ανταλλαγή' στο λεκτικό του αρ. 25 του Νόμου και με εισαγωγή - στο Νόμο - διεύρυνσης η οποία δε βρίσκεται στο Νόμο. Μια τέτοια πορεία απαγορεύεται από τους κανόνες ερμηνείας των Νόμων [...]». Ο Lord Mersey στην *Thompson v. Goold & Co.* [1910] A.C. 409, σελ. 420 της απόφασης, ανέφερε «It is a strong thing to read into an Act of Parliament words which are not there, and in the absence of clear necessity it is a wrong thing to do».¹⁵

Εφαρμόζοντας τους πιο πάνω κανόνες ερμηνείας θεωρώ, έχοντας υπόψη προηγούμενα ενδεικτικά παραδείγματα της νομολογίας ως προς το πότε μία νομοθετική διατύπωση κρίθηκε ως απλή,¹⁶ ότι η λέξη «διαδικασίες» που απαντάται στη φράση «... σε διαδικασίες που καταχωρίζονται από 1η Σεπτεμβρίου 2023» του Καν. 60.1 (2) των ΚΠΔ είναι τωόντι απλή και άρα θα πρέπει να της δοθεί το φυσικό της νόημα, εφαρμόζοντας τον κανόνα της γραμματικής ερμηνείας, χωρίς να υπάρχει περιθώριο προσφυγής σε άλλους κανόνες ερμηνείας.

¹² NICOLAIDES v. CHRYSOCHOU (1988) 1 CLR 687)

¹³ United States v. Wilson, 503 U.S. 333, 336 (1992), Russello v. United States, 464 U. S. 16, 23-24 (1983), Stone v. INS, 514 U.S. 386, 397 (1995), Reiter v. Sonotone Corp., 442 U. S. 330, 339 (1979), Moskal v. United States, 498 U. S. 103 109-111 (1990)

¹⁴ ΛΑΜΠΡΟΣ ΜΙΧΑΗΛ v. ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΜΕΣΩ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗ, Υπόθεση Αρ. 1458/2011, 28/6/2013, Εταιρεία Γύψου & Γυψοσανίδων Λτδ v. Δημοκρατίας (2006) 3 A.A.Δ. 46.

¹⁵ E. Cirilli & A. Pantelides v. Metaforiki Eteria Dumpers (M.E.T.) Ltd and Others (1979) 1 C.L.R. 794

¹⁶ Ghalanos Distributors Ltd v. Κυπριακής Δημοκρατίας (2002) 3 AAD 528 και Γεωργίου v. Πειθαρχικού Συμβουλίου Δικηγόρων (1999) 1A.A.Δ. 384

Η λέξη «διαδικασία» σύμφωνα με το «Λεξικό της Νεοελληνικής»¹⁷ ερμηνεύεται και χρησιμοποιείται, μεταξύ άλλων, ως: 1. «σύνολο κανόνων που ρυθμίζουν τις εργασίες σε συνεδριάσεις συλλογικών οργάνων», 2. «σύνολο τύπων και κανόνων που απαιτούνται για τη διεξαγωγή μιας δίκης». Ανάλογη ερμηνευτική προσέγγιση υπάρχει και στο Oxford English Dictionary για τη λέξη «proceedings». Είναι εμφανές, επομένως, ότι η λέξη «διαδικασίες» δεν διαχωρίζει από μόνη της μεταξύ εναρκτήριων ή ενδιάμεσων διαβημάτων, αλλά καλύπτει και τα δύο· πρόκειται για το σύνολο τύπων και κανόνων.

Κάποιος μπορεί να εισηγηθεί ότι η λέξη «διαδικασίες» πρέπει να περιοριστεί έτσι ώστε να περιλαμβάνει μόνο και αποκλειστικά τις εναρκτήριες διαδικασίες, όπως αγωγές (γενικώς ή ειδικώς οπισθογραφημένα κλητήρια) ή originating summons, ή Έντυπο Απαίτησης των ΚΠΔ. Αν υιοθετηθεί τέτοια ερμηνεία, τότε ουσιαστικά θα προστεθεί η λέξη «εναρκτήριες» ή «κύριες» ή άλλη αντίστοιχη λέξη πριν από την λέξη «διαδικασίες» στο κείμενο του Καν.60.1(2)· θα προστεθεί δηλ. λέξη στο κείμενο του Καν. 60.1(2) χωρίς αυτή να υπάρχει εκεί και χωρίς να έχει επιλεγθεί από τον νομοθέτη, προσέγγιση όμως που θα είναι νομολογιακώς ανεπίτρεπτη. Σε κάθε περίπτωση, δεν εντοπίζεται οποιοσδήποτε λόγος, ούτε και μου έχει τεθεί υπόψη τέτοιος λόγος, για την εν λόγω προσθήκη στην επίμαχη διάταξη των ΚΠΔ.

Η λέξη «διαδικασίες» που χρησιμοποιήθηκε από τον νομοθέτη κατά τη θέσπιση του Καν. 60.1(2) των ΚΠΔ δεν έγινε μάταια, καθώς ο νομοθέτης δεν σπαταλά τις λέξεις που χρησιμοποιεί μήτε και πράττει μάταια. Η σοφία του νομοθέτη ή η αντίθετη υποκειμενική άποψη εκάστου ή η πιστή κάποιου ότι ο νομοθέτης λανθάνει δεν είναι παράγοντες που οδηγούν σε απόκλιση από το νόημα των λέξεων που χρησιμοποιήθηκαν, ούτε και λόγος για ερμηνευτική εκτροπή. Ο νομοθέτης των ΚΠΔ ήταν εν προκειμένω το Ανώτατο Δικαστήριο ενεργόν ως νομοθετικό σώμα, δηλ. νομικοί σε κορυφαία αξιώματα και εξοικειωμένοι με το αντικείμενο, γι' αυτό και θα ήμουν, ασχέτως της πιο πάνω ανάλυσης, ακόμη πιο διστακτικός να απομακρυνθώ από την γραμματική ερμηνεία. Άμα ο νομοθέτης ήθελε πράγματι να περιορίσει τη λέξη «διαδικασίες» στις εναρκτήριες μόνο, θα χρησιμοποιούσε αντίστοιχη αναφορά στο κείμενο του Καν. 60.1(2) -δηλ. το κείμενο του Καν. 60.1(2) θα προνοούσε «οι ΚΠΔ εφαρμόζονται από 1/9/2023 για κύριες και εναρκτήριες διαδικασίες που καταχωρίζονται από 1/9/2023» ή άλλη αντίστοιχη ρύθμιση-, κι όμως ο νομοθέτης εν τη σοφία του δεν το έκανε.

¹⁷Διαθέσιμο και διαδικτυακά εδώ: https://www.greeklanguage.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html?lq=%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1

Κάποιοι ίσως ισχυριστούν ότι η εδώ προτεινόμενη ερμηνεία επιφέρει άτοπα ή παράλογα αποτελέσματα και ίσως βασίσουν τη θέση τους αυτή στο ότι, με βάση την πιο πάνω ερμηνεία, για μία υπόθεση που καταχωρίστηκε πριν την 1/9/2023 και εκκρεμεί ακόμα μετά την 1/9/2023, θα εφαρμόζονται δύο διαφορετικές δικονομίες. Ως θέμα αρχής, η απόδοση στις λέξεις του νόμου της φυσικής τους έννοιας πιθανόν να μην γίνει όταν αυτό οδηγεί σε παράλογα αποτελέσματα.¹⁸ Δεν θεωρώ όμως ότι η πιο πάνω θέση έχει ενεστώτως έρεισμα. Αφενός, η εφαρμογή σε μία υπόθεση δύο διαφορετικών δικονομικών νομοθεσιών με σημείο αναφοράς την 1/9/2023, δεν αγγίζει τα όρια του παράλογου ή του άτοπου ως οι εν λόγω έννοιες έχουν αναγνωριστεί,¹⁹ ούτε και η εφαρμογή τους καθιστά τον χειρισμό των υποθέσεων αδύνατο (unworkable) ή δυσλειτουργικό (impracticable).²⁰ Αφετέρου, χωρίς πολλή περίσκεψη μου έρχονται ήδη δύο περιπτώσεις υπόψη, όπου για μία υπόθεση, καταχωρισμένη πριν την 1/9/2023 χρησιμοποιούνται οι ΚΠΔ: όταν κάποιος έχει πρόθεση να καταχωρίσει έφεση στο Εφετείο, αλλά θέλει να παραταθεί η προθεσμία καταχώρισης ή να αναστείλει την εκτέλεση της πρωτόδικης απόφασης, οφείλει βάσει των ΚΠΔ (που εφαρμόζονται ενώπιον του Εφετείου) να καταχωρίσει αίτηση στο πρωτόδικο Δικαστήριο και η αίτηση αυτή, αν και η αγωγή καταχωρίστηκε πριν την 1/9/2023, πρέπει να είναι εμφανώς σύμφωνη με τους ΚΔΠ, τόσο επί της ουσίας όσο και στον τύπο.

Ο Καν. 60.2 των ΚΠΔ παρέχει την δυνατότητα στο Δικαστήριο σε διαδικασία η οποία άρχισε πριν από την ημερομηνία έναρξης της ισχύος των ΚΠΔ, να λάβει υπόψη του συγκεκριμένες αρχές που πηγάζουν από τους ΚΠΔ, όπως τον πρωταρχικό σκοπό. Δεν θεωρώ ότι η τούτη η ρύθμιση βοηθάει ιδιαίτερως στην ερμηνευτική άσκηση. Αν πράγματι η εισήγησή μου είναι ορθή και οι ΚΠΔ εφαρμόζονται σε οποιαδήποτε διαδικασία καταχωρίζεται μετά την 1/9/2023 και όχι μόνο στις εναρκτήριες ή κύριες, και πάλι, ο Καν. 60.2 δεν καθίσταται ανενεργός ή γράμμα κενό· όσα δικονομικά διαβήματα καταχωρίστηκαν πριν την 1/9/2023 -και άρα γι' αυτά δεν εφαρμόζονται οι ΚΠΔ- το Δικαστήριο δύναται λάβει υπόψη του συγκεκριμένες αρχές που πηγάζουν από τους ΚΠΔ, όπως τον πρωταρχικό σκοπό, ως προνοεί ο Καν. 60.2.

Καταλήγοντας, σε συνέχεια των πιο πάνω, ευσεβάστως αναφέρω ότι η λέξη «διαδικασίες» ως απαντάται στη φράση «από την 1η Σεπτεμβρίου 2023 σε διαδικασίες που καταχωρίζονται από 1η Σεπτεμβρίου 2023» στον

¹⁸ E Russell Hopkins, *The Literal Canon and the Golden Rule*, 1937, σελ. 691

¹⁹ Γενικός Εισαγγελέας v. Ευαγόρου (2003) 2 A.A.Δ. 82, L.S.A. PACKERS & FORWARDERS LTD (1999) 1 AAD 392 Oxford English Dictionary, Vol. I, p. 43

²⁰ Halsbury's Laws of England, V.96, 2018, παρ. 795 και παρ. 796.

Καν. 60.1(2) με βάση τον κανόνα της γραμματικής ερμηνείας δεν μπορεί παρά **να σημαίνει οποιοδήποτε και χωρίς περιορισμό, σε εναρκτήριο ή μη, διάβημα λαμβάνει χώρα ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου.**

Εισηγούμαι όπως η επίμαχη διάταξη τροποποιηθεί. Άμα η Θεία Πρόνοια μου το επιτρέψει, θα επανέλθω και με άλλες σκέψεις.